

Óbudai Egyetem Kandó Kálmán Villamosmérnöki Kar		Műszertechnikai és Automatizálási Intézet		
Tantárgy neve és kódja: Jelanalízis és érzékelő eszközök KMXJEBTMLE Kreditérték: 3 <i>Levelező tagozat 2. félév</i>				
Szakok melyeken a tárgyat oktatják: Villamosmérnök szak, Ipari felügyeleti és kommunikációs rendszerek szakirány				
Tantárgyfelelős oktató:	Dr. Kohut József docens		Oktatók:	
Előtanulmányi feltételek: (kóddal)				
Félévi óraszámok:	Előadás: 8	Tantermi gyak.: 0	Laborgyakorlat: 12	Konzultáció:
Számonkérés módja (s,v,f):	Évközi jegy			
A tananyag				
<i>Oktatási cél:</i> A mérés technikai gyakorlatban előforduló jelek jellemzői paramétereinek összefoglalása, kiegészítése, a jelekből a szükséges információ kiemelése módszereinek megismerése, a digitális jelfeldolgozás alapjainak bemutatása. A villamos és nem-villamos mennyiségek érzékelőinek áttekintése.				
Témakör:			Konzultáció	Óra
A jelek osztályozása különböző szempontok szerint A periodikus jelek általánosan használt jellemzői időtartományban ill. amplitúdó-tartományban A periodikus jelek Fourier-sorának klasszikus és mérés technikai formája A periodikus jelek Fourier-sorának klasszikus és mérés technikai formája (a szintézis és az analízis összefüggései, a vonalas spektrum ábrái, a számítás, a mérés és az alkalmazás lehetőségei) A periodikus jelek komplex Fourier-sora (a komplex forgó vektorok keletkezése, a negatív frekvencia fogalma, a szintézis és az analízis összefüggései, a vonalas spektrum ábrái és szimmetriái, a spektrum számítása a Laplace-transzformáció felhasználásával, az alkalmazás lehetőségei) Az aperiodikus jelek komplex Fourier-spektruma (a véges időtartamú jelek származtatása a periodikus jelekből, átmenet a vonalas spektrumból a folytonos spektrum-sűrűségbe, a szintézis és az analízis összefüggései, a folytonos spektrum ábrái, a számítás, a mérés és az alkalmazás lehetőségei) A periodikus jelek teljesítménye, az aperiodikus jelek energiája (meghatározás az időfüggvény és a Fourier-spektrum alapján, a teljesítmény-spektrum, az energiasűrűség-spektrum, Parseval tételei)			1.	5
A mintavételezés okai, alaptípusai A matematikai mintavételezés tételei A szabálytalan mintavételezés (a mintavételezendő jel spektrumának tükröződése, eltolása, a spektrum „összehajtogatódása”, az átlapolás-mentesítő szűrő, a mintavételezés mérés technika lehetőségei) A fizikai mintavételezés (a mintavételi tételek érvényességének feltétele, mintavételezés-jelhelyreállítás szinuszos jellel, a jelhelyreállítás eszközei: valóságos szűrő, tartószer, interpoláció, a véges időtartamú mintavételezés torzító hatása, az ablak-függvények) A Fourier-spektrum mérésének-számításának módszerei (sávszűrő és egyenirányító használata: hangolható, ill. párhuzamos szűrők, a diszkrét Fourier-transzformáció, a gyors Fourier-transzformáció)			2.	5
A sztochasztikus jelek alapfogalmai (a sztochasztikus jelleg definíciója, a jel realizációja, a stacionárius jel, az ergodikus jel, a vizsgálati időtartam megválasztásának jelentősége). A sztochasztikus jel jellemzése az amplitúdó-tartományban (az amplitúdó-eloszlás és az amplitúdó-sűrűség függvények értelmezése, tulajdonságai, mérési-számítási módszerük, tipikus jelek eloszlás és sűrűség függvényei). A sztochasztikus jel jellemzése az időtartományban (az autókorreláció függvény és a keresztkorreláció függvény értelmezése, tulajdonságai, mérési-számítási módszerük) A sztochasztikus jel jellemzése a frekvenciatartományban (az auto-teljesítménysűrűség és a kereszt-teljesítménysűrűség függvények értelmezése, tulajdonságai, mérési-számítási módszerük, a Wiener-Hincsin tételek)			3.	5

A villamos távadók alapfogalmai (blokkvázlat: érzékelő, mérő-elektronika, kimeneti egység, a szabványos áram-tartomány, az élő-nulla jelentősége, a 2, 3, ill. 4 vezetékes csatlakozás a jel-fogadó egységhez, a tápellátás lehetőségei) Az ellenállás-változáson alapuló érzékelők (a potenciométeres érzékelő, a nyúlásmérő bélyeg, 1, 2, ill. 3 irányú megnyúlás érzékelése, mérőkörök: negyed-híd, fél-híd, teljes híd, a vezeték-ellenállás hatásának megszüntetése, a hőmérsékletfüggés kompenzálása) A mágneses ill. kapacitív elvű érzékelők (differenciál-transzformátor, differenciál-kondenzátor, tachométer-generátor, magnetostrikciós érzékelő, mágnes-szalagos érzékelő) Az optikai elvű érzékelők (optikai nyúlásmérő bélyeg, kódtárcsás-inkrementális jeladó, árnyékolásos ill. interferencia-elvű érzékelők) A mechanikai mennyiségek villamos mérési módszerei (sebesség, gyorsulás, elfordulási szög, fordulatszám, nyomás, megnyúlás, lehajlás, húzóerő, forgatónyomaték, súlyerő mérése) A hőmérsékletérzékelők (hőtágulás folyadékban, szilárd testben, gázokban, a bimetál, hőmérsékletfüggő ellenállás, termisztor, hőelem)	4.	5
Tantárgyi követelmények		
Ajánlott irodalom: Ferenczy Ödön: Hírközlésteória (Műszaki Könyvkiadó, 1976.) Dr. Schnell László szerk: Jelek és rendszerek mérés technikája (Műszaki Könyvkiadó, 1985.)		